

रयत शिक्षण संस्थेचे,

राजर्षी छत्रपती शाहू कॉलेज कोल्हापूर

अर्थशास्त्र विभाग

अर्थशास्त्रातील संशोधन पद्धतीशास्त्र

सेमिस्टर - ७

वर्ग- बी.ए.भाग - ३

प्रश्न संव - २

प्रश्न १ : योग्य पर्याय निवडा.

१.हे एखाद्या विषयावरील किंवा समस्येवरील मागील (पूर्वीच्या) संशोधनाचा सर्वसमावेशक सारांश होय.

(अ) साहित्याचा आढावा

(ब) संशोधन आराखडा

(क) गृहीतक

(ड) संकल्पना

२. साहित्य पुनरावलोकन हे.....चे सर्वेक्षण करते.

(अ) अभ्यासपूर्ण लेख, पुस्तके

(ब) प्रबंध, नियतकालिक लेख

(क) वरील सर्व

(ड) शासकीय किंवा नामांकित संस्थांचे अहवाल

३. साहित्य पुनरावलोकनाचे मुख्य उद्दिष्ट कोणते?

(अ) संशोधन क्षेत्रातील नमुने आणि कल ओळखणे.

(ब) संशोधन विषयाची पार्श्वभूमी तयार करणे.

(क) आधीच्या संशोधनातील मुख्य निष्कर्षांवर प्रकाश टाकणे. (ड) वरील सर्व

४. साहित्याचा आढावा म्हणजे एकलेख किंवा परिच्छेद असतो.

(अ) टीकात्मक

(ब) समीक्षात्मक

(क) वर्णनात्मक

(ड) वरीलपैकी नाही,

५. साहित्याच्या आढाव्यामुळे संशोधकास काय लाभ होतो ?

(अ) संशोधन विषयाची मौलिकता आणि प्रासंगिकता लक्षात येते.

(ब) संशोधन कार्यपद्धतीची दिशा ठरविण्यास मदत होते.

(क) संशोधन पूर्ण करण्यास मदत होते.

(ड) वरील सर्व

६. संशोधनास योग्य दिशा आणि गती देण्यासाठीतयार करावा

(अ) संशोधन आराखडा

(ब) संशोधन आराखडा.

(क) वरील दोन्ही .

(ड) वरीलपैकी नाही.

७. संशोधन आराखड्यात..... अत्यंत महत्त्वाचे असते.

(अ) आकडेवारी

(ब) नियोजन

(क) तंत्र

(ड) प्रक्रिया

८. संशोधन आराखडा म्हणजे संशोधनाची.

(अ) प्रक्रिया

(ब) तत्वप्रणाली

(क) रूपरेषा

(ड) निष्कर्ष प्रक्रिया

९. संशोधनातील प्रत्येक पायरीचा पूर्वअभ्यास म्हणजे

(अ) गृहीतक

(ब) तथ्य

(क) आराखडा

(ड) सिद्धांत

१०. संपूर्ण संशोधन प्रक्रियेचा कालखंड म्हणजे .

(अ) नियोजन

(ब) तथ्य

(क) संशोधन आराखडा

(ड) वरीलपैकी सर्व

११. संशोधन समस्येच्या संपूर्ण रूपरेषे मधून तयार होतो.

(अ) आदर्श आराखडा

(ब) संशोधनाचा आत्मा

(क) मास्टर प्लॅन

(ड) संशोधक

१२. संशोधनाचा व्यवहार्य आराखडा तयार करताना संशोधकास कोणत्या प्रश्नांचा

विचार करावा लागतो ?

(अ) संशोधनासाठी कोणता विषय निवडायचा?

(ब) संशोधनासाठी आवश्यक तथ्यांचे स्रोत कोणते ?

(क) संशोधन पूर्ण करण्यासाठी पैसा, शक्ती व वेळ किती लागेल?

(ड) वरील सर्व

१३. चांगल्या संशोधन आराखड्याचे वैशिष्ट्य कोणते ?

(अ) वस्तुनिष्ठता

(ब) विश्वसनीयता

(क) मितव्ययता

(ड) वरील सर्व

१४. चांगल्या संशोधन' आराखड्याचे वैशिष्ट्य कोणते ?

(अ) लवचीकता

(ब) सामान्यीकरण

(क) मितव्ययता

(ड) वरील सर्व

१५. संशोधन आराखड्याचे महत्त्व कोणत्या मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करता येईल ?

(अ) शास्त्रीय पाया तयार करणे.

(ब) चौकशी तंत्रे निर्माण करणे.

(क) संशोधन कार्यक्षमता वाढवणे.

(ड) वरील सर्व

प्रश्न २ : दीर्घोत्तरी प्रश्न

१. साहित्याचा आढावा म्हणजे काय? तो कसा पार पाडला जातो ?

२. साहित्य पुनरावलोकनाचे प्रकार सांगून त्याची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

३. सामाजिक शास्त्र संशोधनातील साहित्याच्या आढाव्याची गरज स्पष्ट करा.

४. साहित्याच्या आढाव्याचे घटक स्पष्ट करा.

५. पुनरावलोकन लेख लिहिण्यातील टप्पे सांगा.

६. संशोधन आराखड्याचा अर्थ सांगून त्यातील विविध टप्पे स्पष्ट करा.

७. चांगल्या संशोधन आराखड्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

८. अर्थशास्त्रीय संशोधनामध्ये संशोधन आराखड्याचे महत्त्व विशद करा.

९. संशोधन आराखड्याची गरज स्पष्ट करा.

१०. संशोधन आराखडा म्हणजे काय ? संशोधन आराखड्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ : थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१. साहित्य आढाव्याचा अर्थ सांगा.
२. साहित्य पुनरावलोकनाचे प्रकार सांगा.
३. साहित्य पुनरावलोकनाची थोडक्यात वैशिष्ट्ये सांगा.
४. साहित्याच्या आढाव्याचे महत्त्व विशद करा.
५. संशोधन आराखड्याचा अर्थ सांगा.
६. संशोधन आराखड्याची व्याख्या सांगा.
७. संशोधन आराखड्याच्या विविध पायऱ्या सांगा.
८. संशोधन आराखड्याचे प्रकार कोणते आहेत?
९. चांगला संशोधन आराखडा कसा असावा, याबद्दल तुमचे मत लिहा.

१०. अन्वेषणात्मक आणि वर्णनात्मक संशोधन आराखडा म्हणजे काय ?

प्रश्न ४ : टीपा लिहा.

१. साहित्याचा आढावा
२. साहित्य पुनरावलोकनाचे प्रकार
३. साहित्य पुनरावलोकनाची उद्दिष्टे
४. संशोधनातील साहित्याच्या आढाव्याचे महत्त्व
५. साहित्याच्या आढाव्याचे घटक
६. संशोधन आराखडा
७. संशोधन आराखड्यातील विविध टप्पे
८. संशोधन आराखड्याचे प्रकार
९. निदानात्मक आणि प्रायोगिक संशोधन आराखडा

१०. संशोधन आराखड्याचे महत्त्व.